

NAUKA

KOMITET NAUKOWY

Ewa Bartnik

Instytut Genetyki i Biotechnologii, Uniwersytet Warszawski, Warszawa

Francesco Coniglione

Wydział Filozofii, Uniwersytet w Katanii, Katania, Włochy

Jacek Hołówka

Instytut Filozofii, Uniwersytet Warszawski, Warszawa

Michał Karoński

Wydział Matematyki i Informatyki Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza, Poznań

Michał Kleiber

Polska Akademia Nauk, Warszawa

Małgorzata Kossut

Instytut Biologii Doświadczalnej im. M. Nenckiego PAN, Warszawa

Zbigniew Kwieciński

Uniwersytet Mikołaja Kopernika, Toruń

Ewa Łętowska

Instytut Nauk Prawnych PAN, Warszawa

Witold Rużyło

Instytut Kardiologii im. Stefana Wyszyńskiego, Warszawa

Mojmir Svoboda

Instytut Psychologii, Uniwersytet Masaryka, Brno, Republika Czeska

Zbigniew Szawarski

Instytut Filozofii, Uniwersytet Warszawski, Warszawa

Piotr Sztompka

Instytut Socjologii, Uniwersytet Jagielloński, Kraków

Henryk Szymczak

Instytut Fizyki PAN, Warszawa

Ryszard Tadeusiewicz

Akademia Górniczo-Hutnicza, Kraków

Andrzej Kajetan Wróblewski

Instytut Fizyki, Uniwersytet Warszawski, Warszawa

Andrzej Zoll

Wydział Prawa i Administracji, Uniwersytet Jagielloński, Kraków

NAUKA

2 • 2024
KWARTALNIK

KOMITET REDAKCYJNY

JERZY MARIAN BRZEZIŃSKI – *redaktor naczelny*

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza
Wydział Psychologii i Kognitywistyki – Poznań
e-mail: brzezuam@amu.edu.pl

ANDRZEJ B. LEGOCKI

Polska Akademia Nauk
Instytut Chemii Bioorganicznej – Poznań
e-mail: legocki@ibch.poznan.pl

ELŻBIETA SARNOWSKA-TEMERIUŚ

Polska Akademia Nauk
Instytut Badań Literackich – Warszawa
e-mail: ibadlit@ibl.waw.pl

ANDRZEJ WÓJTOWICZ – *sekretarz redakcji*

Polska Akademia Nauk
Instytut Chemii Bioorganicznej
Ośrodek Wydawnictw Naukowych – Poznań
e-mail: wojtow@man.poznan.pl

Polska Akademia Nauk • Warszawa 2024

NAUKA 2/2024

<https://www.nauka-pan.pl>
<https://journals.pan.pl/nauka>

© *Copyright*

Polska Akademia Nauk, Warszawa 2024
All rights reserved

ISSN 1231-8515

WYDAWCA

Polska Akademia Nauk
Warszawa, Pałac Kultury i Nauki

Redakcja kwartalnika NAUKA

61-713 Poznań, ul. Wieniawskiego 17
tel.: +48 618528503 wew. 1209
e-mail: wojtow@man.poznan.pl

Opracowanie językowe

Małgorzata Szkudlarska

Na okładce

Bos Cornelis, miedzioryt *Roztropność i Sprawiedliwość*, Antwerpia 1537
Gabinet Rycin, Biblioteka Naukowa PAU i PAN w Krakowie (grafika w domenie publicznej)

Indeks 366633

Druk i oprawa

GIMPO

Agencja Wydawniczo-Poligraficzna GIMPO
ul. M. Grzegorzewskiej 8, 02-778 Warszawa
tel.: +48 501 076 031
e-mail: gimpo@poligrafia.waw.pl

Spis treści

Czy najbardziej tajemniczy kronikarz europejskiego średniowiecza, Gall Anonim, był Chorwatem?	
T. JASIŃSKI	7
Rola badań genetycznych w kardiologii	
E.K. BIERNACKA, T. OSADNIK	35
Wybrane problemy biorców oraz dawstwa narządów we współczesnej polskiej transplantologii	
K. JURCZAK, A. PARULSKI, R. DĄBROWSKI	53
Tworzymy uniwersytety przyszłości	
M. KLEIBER	63
Trzy wizje wszechświata: Newton – Einstein – Hawking	
Z. DROZDOWICZ	67
Tematyka żydowska w badaniach uczonych Uniwersytetu Poznańskiego w dwudziestoleciu międzywojennym	
K. OLEJNIK	81
Niekontrolowany rozwój AI jest zagrożeniem dla ludzkości	
M. KLEIBER	91
Jakub Karol Parnas. Odkrycie glikolizy – szlaku Embdena-Meyerhofa-Parnasa	
A. DŻUGAJ, J. BARAŃSKA, A. SZEWCZYK	95
Okruchy historii, obrzeża literatury: pomniejsze dokumenty dotyczące Jamesa Joyce’a oraz jego polskich krewnych w archiwach Harry Ransom Center w kontekście dociekań biograficznych	
L. SIKORSKA	105
Mój Uniwersytet	
T. SCHRAMM	127
Sprawozdanie z działalności Komisji do spraw Etyki w Nauce w 2023 roku	
A. GÓRSKI	151
Stanowisko Prezydium Polskiej Akademii Nauk nr 1/2024	159
Stanowisko Prezydium Polskiej Akademii Nauk nr 2/2024	160
Stanowisko Prezydium Polskiej Akademii Nauk nr 3/2024	162
Stanowisko Prezydium Polskiej Akademii Nauk nr 4/2024	164
Stanowisko Prezydium Polskiej Akademii Nauk nr 5/2024	165
Informacje dla autorów	167

Table of contents

Was the most mysterious chronicler of the European Middle Ages, Gallus Anonymus, a Croat?	
T. JASIŃSKI	7
The role of genetic studies in cardiology	
E.K. BIERNACKA, T. OSADNIK	35
Selected issues of transplantation including donors, recipients and medical staff	
K. JURCZAK, A. PARULSKI, R. DĄBROWSKI	53
We create universities of the future	
M. KLEIBER	63
Three visions of the universe: Newton – Einstein – Hawking	
Z. DROZDOWICZ	67
University of Poznań academics towards the Jewish question in the interwar period	
K. OLEJNIK	81
The uncontrolled development of AI is a threat to humanity	
M. KLEIBER	91
Jakub Karol Parnas. Discovery of glycolysis – Embden-Meyerhof-Parnas metabolic pathway	
A. DŻUGAJ, J. BARAŃSKA, A. SZEWCZYK	95
Pieces of history, margins of literature: minor documents concerning James Joyce and his Polish relatives found in the Harry Ransom Center archives in the context of biographical research	
L. SIKORSKA	105
My University	
T. SCHRAMM	127
Commission for Research Integrity (CRI). Annual Report 2023	
A. GÓRSKI	151
Statement no. 1/2024 of the Presidium of the Polish Academy of Sciences	159
Statement no. 2/2024 of the Presidium of the Polish Academy of Sciences	160
Statement no. 3/2024 of the Presidium of the Polish Academy of Sciences	162
Statement no. 4/2024 of the Presidium of the Polish Academy of Sciences	164
Statement no. 5/2024 of the Presidium of the Polish Academy of Sciences	165
Notes for authors	167